

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران
معاونت بررسی‌های اقتصادی

افت شدید صادرات کالایی ایران به ترکیه طی هفت ماهه نخست ۲۰۱۹

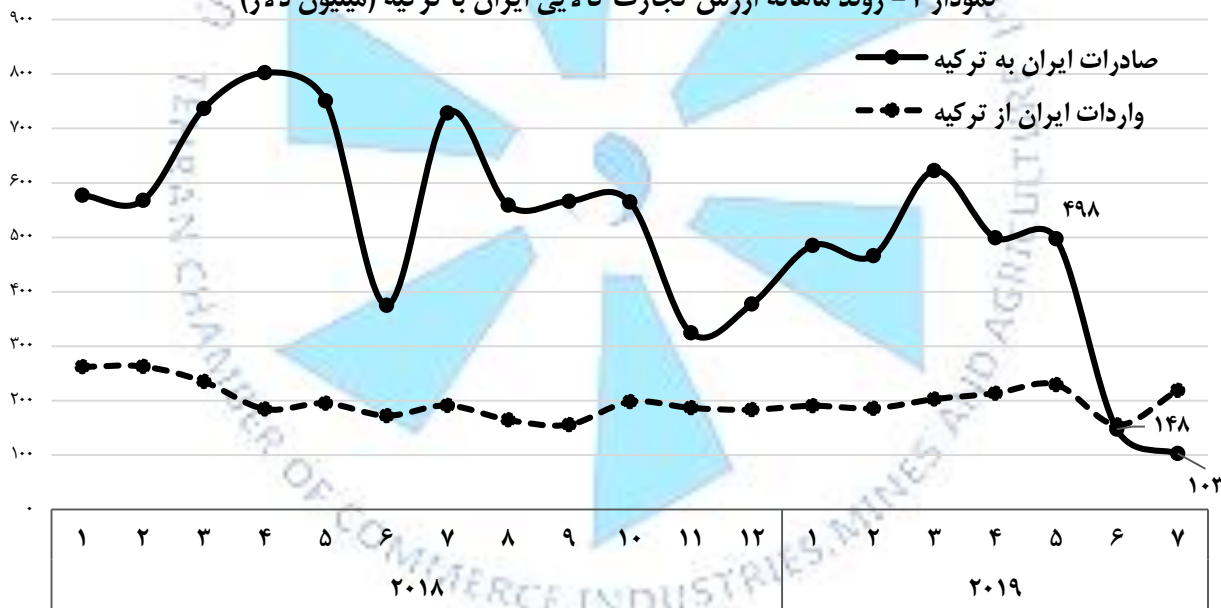
تراز تجاری کالایی ایران و ترکیه (با احتساب نفت خام) در ماه جولای ۲۰۱۹، به نفع ترکیه مثبت شده که ناشی از کاهش بی سابقه صادرات ایران به این کشور است. متوسط صادرات ماهانه ایران به ترکیه طی هفت ماهه نخست ۲۰۱۹، حدود ۴۰۳ میلیون دلار بوده که در مقایسه با متوسط صادرات ماهانه ایران به این کشور در سال ۲۰۱۸ حدود ۳۰ درصد کاهش داشته است. متوسط واردات ماهانه ایران از ترکیه نیز طی هفت ماهه نخست ۲۰۱۹، حدود ۲۰۰ میلیون دلار بوده که نسبت به متوسط واردات ماهانه در سال ۲۰۱۸ تغییر چندانی نداشته است.

تراز تجاری ایران و ترکیه

در هفت ماهه نخست ۲۰۱۹، تراز تجاری کالایی ایران و ترکیه (با احتساب نفت خام) حدود ۱,۴ میلیارد دلار به نفع ایران بوده است. اگرچه تراز تجاری این دو کشور همچنان به واسطه صادرات نفت و محصولات نفتی، به نفع ایران مثبت است، اما آمارهای مشابه در سال ۲۰۱۸ نشان می‌دهد طی مدت مذکور، تراز تجاری ایران و ترکیه به میزان حدود ۱,۶ میلیارد دلار تضعیف شده است.

آمارهای ماهانه تجارت ایران و ترکیه نشان می‌دهد تراز تجاری ایران و ترکیه پس از ۱۸ ماه تراز مثبت به نفع ایران، در ماه جولای ۲۰۱۹، به نفع ترکیه مثبت شده است. به نظر می‌رسد کاهش قابل ملاحظه صادرات ایران به ترکیه در جولای ۲۰۱۹ که از ماه ژوئن آغاز شده بود، دلیل اصلی مثبت شدن تراز تجاری این دو کشور به نفع ترکیه است. مطابق نمودار ۱، ارزش صادرات ایران به ترکیه در ماه ژوئن با کاهش ماهانه بیش از ۷۰ درصدی به ۱۴۸ میلیون دلار و در ماه جولای با کاهش ماهانه حدود ۳۰ درصدی به ۱۰۳ میلیون دلار رسیده که این رقم طی ۱۸ ماه اخیر بی‌سابقه است.

نمودار ۱- روند ماهانه ارزش تجارت کالایی ایران با ترکیه (میلیون دلار)

منبع داده‌ها: آمارهای رسمی ترکیه

تجارت کالایی ایران و ترکیه

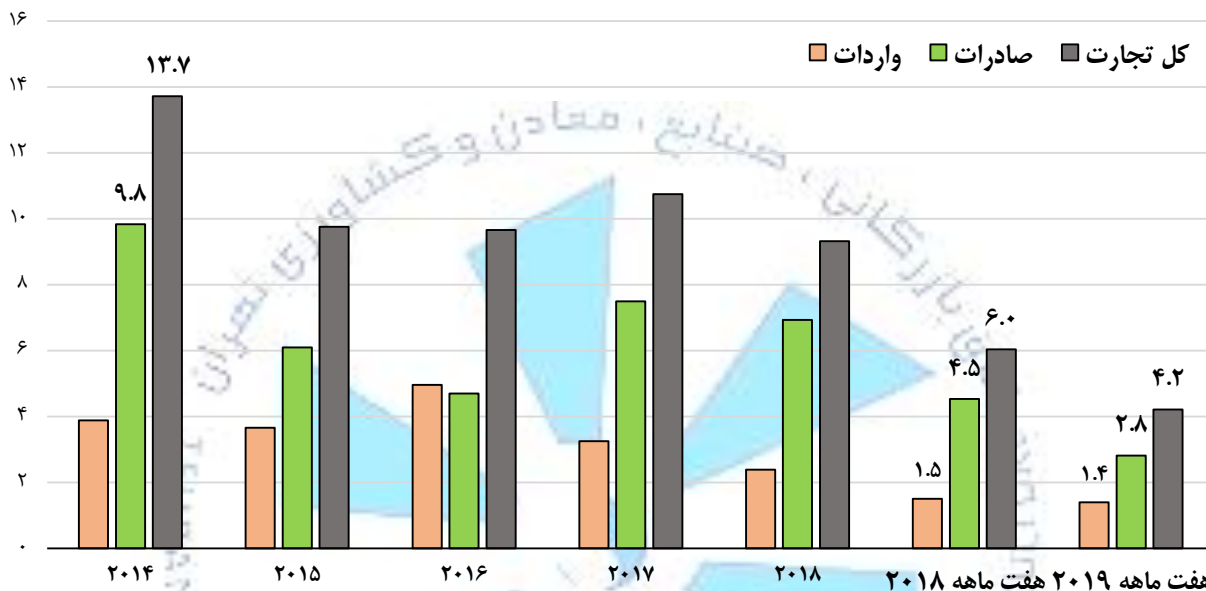
مطابق نمودار ۲، طی بازه زمانی ۲۰۱۴ الی ۲۰۱۸، بالاترین تجارت کالایی ایران و ترکیه مربوط به سال ۲۰۱۴ با رقم ۱۳,۷ میلیارد دلار بوده که بعد از آن، کل تجارت بین دو کشور با وجود نوساناتی، تقریباً در سطح ۱۰ میلیارد دلار باقی مانده است.

ارزش کل تجارت ایران و ترکیه (صادرات و واردات) در هفت ماهه نخست ۲۰۱۹ حدود ۴ میلیارد دلار بوده که نسبت به مدت مشابه سال قبل بیش از ۳۳ درصد کاهش یافته است. چنانچه طی ماه‌های باقیمانده سال ۲۰۱۹ نیز روند ارزش صادرات و

معاونت بررسی های اقتصادی

واردات این دو کشور مشابه هفت ماهه اول ۲۰۱۹ در نظر گرفته شود، پیش‌بینی می‌شود حجم تجارت ایران و ترکیه در سال ۲۰۱۹ نسبت به ۲۰۱۸ حدود ۲۴,۵ درصد کاهش یابد.

نمودار ۲- حجم تجارت کالایی ایران و ترکیه از سال ۲۰۱۴ تا هفت ماهه نخست ۲۰۱۹ (میلیارد دلار)

منبع داده‌ها: آمارهای رسمی ترکیه

صادرات کالایی ایران به ترکیه

ارزش صادرات ایران به ترکیه طی هفت ماهه نخست ۲۰۱۹، حدود ۲,۸ میلیارد دلار بوده که نسبت به مدت مشابه سال ۲۰۱۸، تقریباً ۳۸ درصد کاهش داشته است. متوسط ارزش صادرات ماهانه ایران به ترکیه در هفت ماهه نخست ۲۰۱۹، حدود ۴۰۳ میلیون دلار بوده که نسبت به متوسط ارزش صادرات ماهانه ایران به این کشور در سال ۲۰۱۸، تقریباً ۳۰ درصد کاهش داشته است.

بر اساس آمارهای گمرک ایران، طی هفت ماهه منتهی به تیر ۱۳۹۸، ارزش صادرات کالایی بدون نفت خام ایران به ترکیه ۲,۸ میلیارد دلار برآورد شده که تقریباً با رقم مندرج در آمارهای رسمی کشور ترکیه طی هفت ماهه نخست ۲۰۱۹ برابر است؛ در حالی که در آمارهای گمرک ایران، صادرات نفت خام لحاظ نمی‌شود و رقم مندرج در آمارهای ترکیه با احتساب نفت خام است.

معاونت بررسی های اقتصادی

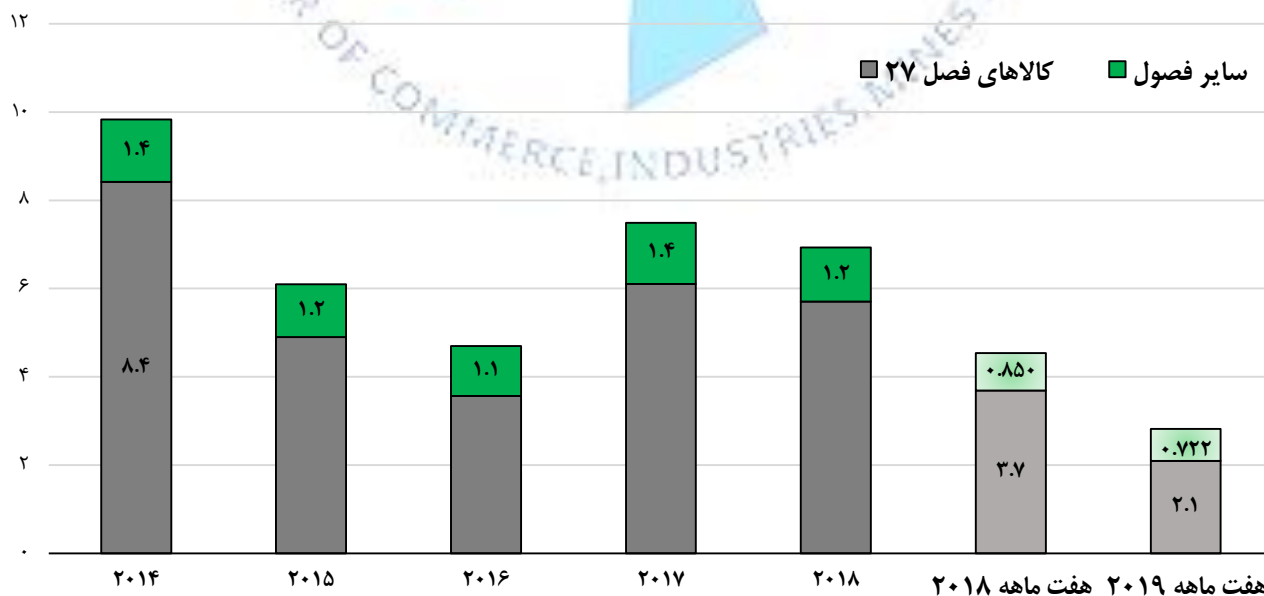
بیش از ۵۶ واحد درصد از کاهش ۳۸ درصدی ارزش صادرات کالایی ایران به ترکیه طی هفت ماه نخست ۲۰۱۹، به واسطه کاهش ارزش صادرات کالاهای ذیل فصل ۲۷ کتاب مقررات صادرات و واردات (سوختهای معدنی، رروغنهای معدنی و محصولات حاصل از تقطیر آنها؛ مواد قیری و مومهای معدنی) بوده که شامل نفت خام و فرآوردههای نفتی نیز می‌شود.

مطابق نمودار ۳، طی سالهای گذشته، همواره بخش قابل توجهی از صادرات کالایی ایران به ترکیه، متعلق به صادرات فصل ۲۷ بوده است. طی بازه زمانی ۲۰۱۴ الی ۲۰۱۸، به طور میانگین سهم کالاهای فصل ۲۷ از کل صادرات کالایی ایران به ترکیه، حدود ۸۱ درصد است. بخش غیرنفتی صادرات کالایی ایران تقریباً رقم و یا سهم ثابت و ناچیزی را از صادرات کالایی ایران به ترکیه داشته ضمن اینکه طی سالهای مورد بررسی، تحول معناداری در افزایش صادرات این اقلام هم اتفاق نیفتاده است.

هفت ماهه نخست ۲۰۱۹، تقریباً ۷۵ درصد از صادرات کالایی ایران به ترکیه (معادل تقریبی ۲٫۱ میلیارد دلار) مربوط به محصولات مندرج در فصل ۲۷ بوده که حدود ۴۳ درصد نسبت به مدت مشابه سال ۲۰۱۸ کاهش یافته است. طی مدت مذکور، ارزش صادرات سایر کالا (به جز نفت و فرآورده های نفتی) نیز تقریباً ۱۵ درصد کاهش داشته و به ۷۲۲ میلیون دلار رسیده است.

بعد از نفت و فرآورده های نفتی، محصولات فصل ۳۹ (گروه مواد پلاستیک و پلیمر) با ارزش صادرات ۱۵۳ میلیون دلاری، فصل ۳۱ (کودها) با ارزش صادرات ۱۱۰ میلیون دلاری، فصل ۷۴ (گروه محصولات ساخته شده از مس) با ارزش صادرات ۱۰۷ میلیون دلاری، فصل ۷۹ (گروه محصولات ساخته شده از روی) با ارزش صادرات ۸۹ میلیون دلاری، فصل ۷۲ (چدن، آهن و فولاد) با ارزش صادرات ۸۶ میلیون دلاری و فصل ۷۶ (گروه محصولات آلومینیومی) با ارزش صادرات ۵۳ میلیون دلاری بالاترین سهم را در ارزش صادرات ایران به ترکیه طی هفت ماهه نخست ۲۰۱۹ داشته‌اند (جدول ۱)

نمودار ۳- ارزش صادرات کالایی ایران به ترکیه طی سالهای ۲۰۱۴ تا هفت ماهه نخست ۲۰۱۹

منبع داده‌ها: آمارهای رسمی ترکیه

واردات کالایی ایران از ترکیه

ارزش واردات ایران از ترکیه طی هفت ماهه نخست ۲۰۱۹، حدود ۱,۴۰۰ میلیارد دلار بوده که نسبت به مدت مشابه سال ۲۰۱۸، تقریباً ۷ درصد کاهش داشته است. متوسط ارزش واردات ماهانه ایران به ترکیه در هفت ماهه نخست ۲۰۱۹ نیز حدود ۲۰۰ میلیون دلار بوده که نسبت به متوسط ارزش صادرات ماهانه ایران به این کشور در سال ۲۰۱۸، تغییر چندانی نداشته است.

عامل مسلط در کاهش ارزش واردات ایران از ترکیه در هفت ماهه نخست ۲۰۱۹ نسبت به مدت مشابه سال قبل، کاهش ارزش واردات محصولات فصل ۸۴ کتاب مقررات صادرات و واردات (دیگ‌های بخار آب گرم، ماشین‌آلات و وسایل مکانیکی، اجزا و قطعات آنها) است. واردات این گروه محصولی با کاهش ۳۹ درصدی نسبت به هفت ماهه ۲۰۱۸، به حدود ۱۲۳ میلیون دلار در هفت ماهه ۲۰۱۹ رسیده است.

کاهش ۷۲ درصدی ارزش واردات گروه محصولات فصل ۸۷ (وسایل نقلیه زمینی غیر از نواقل روی خط راه آهن یا تراموای، و ...) و رسیدن ارزش واردات این گروه به ۳۰ میلیون دلار نیز عامل تاثیرگذار بعدی در رشد منفی ۷ درصدی ارزش واردات ایران از ترکیه طی هفت ماهه نخست ۲۰۱۹ بوده است.

افزایش ارزش واردات محصولات فصل ۶۲ و ۶۱ که مربوط به لباس و متفرعات آن هستند، عوامل مهمی در جهت افزایش واردات کالایی ایران از ترکیه طی هفت ماهه نخست ۲۰۱۹ نسبت به مدت مشابه سال قبل محسوب می‌شوند در مجموع سهم ۶,۸ درصدی در افزایش ارزش واردات ایران از ترکیه طی این مدت داشته‌اند.

افزایش ارزش واردات فصل ۴۸ که شامل کاغذ و محصولات ساخته شده از آن می‌شود و همچنین واردات فصل ۱۵ که مربوط به چربی‌ها و روغن‌های حیوانی یا نباتی و فرآورده‌های حاصل از آنهاست، در مجموع سهم ۴,۵ واحد درصدی در افزایش ارزش واردات در هفت ماهه نخست ۲۰۱۹ داشته‌اند.

جدول ۱- تجارت کالایی ایران و ترکیه طی هفت ماهه نخست ۲۰۱۹ و تغییرات آن نسبت به مدت مشابه ۲۰۱۸				
فصل	شرح	هفت ماهه ۲۰۱۹ - دلار		درصد تغییر
		واردات ایران	صادرات ایران	واردات
۰۱	حیوانات زنده	۳۸۴,۷۱۹	۰	۲۷۰,۱
۰۲	گوشت و احشاء خوراکی	۲,۵۸۹,۵۵۳	۰	۲۱۰,۵۰۲۲
۰۳	ماهی‌ها و قشرداران، صدفداران و سایر آبزیان فاقد ستون فقرات	۰	۵۷,۳	۳۹۱
۰۴	شیر و محصولات لبنی، تخم پرندگان، عسل طبیعی، محصولات خوراکی که منشأ حیوانی دارند و در جای دیگر گفته نشده و مشمول شماره دیگر تعرفه نشده باشد.	۳,۶۳۵,۲۰۰	۰	-۱۰۰
۰۵	سایر محصولات حیوانی که در جای دیگر گفته نشده و مشمول شماره دیگر تعرفه نشده باشد.	۷۷,۰۹	۰	-۸۱
۰۶	نباتات زنده و محصولات گلکاری	۳۴,۸۶۱	۱۹۷	۱۳۳
۰۷	سبزیجات، نباتات، ریشه و غده‌های زیرخاکی خوراکی	۱۴,۰۶۶,۰۵۵	۲,۴۷۷,۲۷۳	۱۳۴
۰۸	میوه‌های خوراکی؛ پوست مرکبات یا پوست خربزه و همانند	۷۷,۷۲۴	۱۴,۲۷۸,۵۳۵	-۱۰۰

معاونت بررسی های اقتصادی

جدول ۱- تجارت کالایی ایران و ترکیه طی هفت ماهه نخست ۲۰۱۹ و تغییرات آن نسبت به مدت مشابه ۲۰۱۸				
فصل	شرح	هفت ماهه ۲۰۱۹ - دلار		درصد تغییر
		صادرات ایران	واردات ایران	صادرات
۰۹	قهوه، چای، ماته و ادویه	۴۶۸,۳۶۵	۲۱۲,۴۳۱	۲۲
۱۰	غلات	۳۲,۹۷۲	۵,۱۲۴,۳۰۷	-۸۰
۱۱	محصولات صنعت آرد سازی؛ مالت؛ نشاسته و فکول؛ اینولین و گلو تن گندم	۲,۵۹۳,۶۶۲	۱۹۵,۷۹۸	-۹
۱۲	دانه و میوه های روغن دار، دانه و بذر میوه های گوناگون نباتات صنعتی و دارویی، کاه و نواله	۹۴۸,۴۵۹	۶,۵۵۲,۳۱۲	-۳
۱۳	انگم ها، صمغ ها، رزین ها و سایر شیره ها و عصاره نباتی	۸,۹۵۲	۳۰۷,۳۹۸	۴
۱۴	مواد قابل بافت؛ سایر محصولات نباتی کن در جای دیگر گفته نشده و مشمول شماره دیگر تعرفه نباشد.	۱,۶۴,۹۱۶	۷,۵۹۸	-۶۲
۱۵	چربی ها و روغن های حیوانی یا نباتی؛ فرآورده های حاصل از تفکیک آن ها؛ چربی های خوراکی آماده؛ موم های حیوانی یا نباتی	۲,۲۱۴	۴۲,۰۲۱,۵۸۶	-۹۸
۱۶	فرآورده های گوشت، ماهی یا قشر داران، صدف داران یا سایر آبزیان فاقد ستون فقرات	.	۱۲,۹۴۹	۴۴۶
۱۷	قند و شکر و شیرینی	۷۱۶	۱,۹۵۲,۹۶۹	-۶۳
۱۸	کاکائو و فرآورده های آن	۱۵۶,۴۴۷	۳۰,۶۵۱,۵۴۳	۷۳
۱۹	فرآورده های غلات، آرد، نشاسته، فکول یا شیر؛ نان های شیرینی	.	۲,۲۶۱,۵۴۱	-۷۴
۲۰	فرآورده ها از سبزیجات، میوه ها یا از سایر اجزاء، نباتات	۱,۲۵۶,۴۳۳	۲,۱۶۷,۱۲۹	-۱۴
۲۱	فرآورده های خوراکی گوناگون	۲۶۷,۸۱۴	۵,۶۹۹,۶۶۰	-۲۸
۲۲	نوشابه ها، آبگون های الکلی و سرکه	۱۲۲,۹۱۳	۱,۱۵۶,۶۷۹	-۱۰۰
۲۳	آخال و تقاله صنایع خوراک سازی، خوراکی های آماده برای حیوانات	۲,۸۴۱,۵۰۳	۷۸,۰۶۶,۲۹	-۴
۲۴	توتون و تنباکو و بدل توتون و تنباکوی ساخته شده	.	۶۸,۹۱۲,۹۶۵	-۱۰۰
۲۵	نمک؛ گوگرد؛ خاک و سنگ؛ گچ، آهک و سیمان	۴,۷۵۵,۹۳۹	۱,۸۴۰,۵۹۳	-۴۰
۲۶	سنگ فلز، جوش و خاکستر	۱,۳۹۶,۵۵۹	۳۴,۰۸۳,۰۱۱	-۳۵
۲۷	سوخت های معدنی، روغن های معدنی و محصولات حاصل از تقطیر آن ها؛ مواد قیری؛ موم های معدنی	۲,۰۹۸,۴۲۰,۸۴۱	۱,۴۶۹,۱۹۶	-۴۳
۲۸	محصولات شیمیایی غیر آلی، ترکیبات آلی یا غیر آلی فلزات گرانبها، عناصر رادیواکتیو، فلزات خاکهای کمیاب و ایزوتوپها	۱۲,۰۷۵,۲۴۲	۱۹,۲۷۳,۹۲۸	۲۶
۲۹	محصولات شیمیایی آلی	۱۱,۴۷۵,۵۹۰	۱۸,۹۵۲,۶۹۲	-۳۶
۳۰	محصولات دارویی	۴,۱۲۲,۰۱۸	۱۶,۷۶۵,۴۹۲	۲۳۶
۳۱	کودها	۱۱۰,۵۶۱,۵۹۳	۱۳,۸۲۹,۱۲۶	۹۵
۳۲	عصاره های دباغی یا رنگرزی؛ تانن ها و مشتقات آن ها؛ مواد رنگی، پیگمان ها و سایر مواد رنگ کننده، رنگها و ورنی ها، بتانه ها و مرکب ها	۱,۸۷۰,۳۳۱	۳۲,۹۲۱,۶۳۹	-۶

معاونت بررسی های اقتصادی

جدول ۱- تجارت کالایی ایران و ترکیه طی هفت ماهه نخست ۲۰۱۹ و تغییرات آن نسبت به مدت مشابه ۲۰۱۸				
فصل	شرح	هفت ماهه ۲۰۱۹ - دلار		درصد تغییر
		صادرات ایران	واردات ایران	صادرات
۳۳	روغن های اسانسی و شبه رزین ها (رزینوئیدها)، محصولات عطرسازی یا پاکیزگی آماده و فرآورده های آرایشی	۳,۸۲۲	۳۱,۱۳۱,۸۵۱	-۷۶
۳۴	صابون، مواد آلی تانسپواکتیف، فرآورده ها برای شست و شو، فرآورده های روان کننده، موم های مصنوعی، موم های آماده، فرآورده های صیقل دادن و جلا دادن، ...	۲۰,۲۰۸,۵۵۵	۱۵,۳۱۶,۳۸۲	-۲۱
۳۵	مواد آلبومینوئید؛ محصولات براساس نشاسته یا فکول تغییر یافته، چسب ها، آنزیم ها	۲۶,۵۷۳	۱۷,۰۲۶,۸۲۷	-۵۵
۳۶	باروت و مواد منفجره، اشیای فن آتش بازی، کبریت، آلیاژهای آتش زا، مواد قابل اشتعال	۷۴,۱۰۶	۵۳,۰۶۳۳	۱۴۵۱۸
۳۷	محصولات عکاسی و سینماتوگرافی	۰	۱,۶۲۶,۷۱۰	۴۱۰,۴۱۶
۳۸	محصولات گوناگون صنایع شیمیایی	۴,۶۸۶,۹۳۱	۲۳,۶۳۱,۵۲۲	-۴۶
۳۹	مواد پلاستیکی و اشیاء ساخته شده از این مواد	۱۵۳,۳۲۶,۷۷۳	۱۰۹,۰۸۹,۵۱۶	-۵۱
۴۰	کاتوچو و اشیاء ساخته شده از کاتوچو	۶,۲۷۴,۲۰۰	۲۱,۶۶۰,۶۸۵	۱۹
۴۱	پوست خام (غیر از پوست های نرم) و چرم	۱,۳۸۶,۵۲۱	۲۷۸,۷۶۷	-۶۸
۴۲	اشیاء ساخته شده از چرم؛ مصنوعات زین و برگ سازی؛ لوازم سفر، کیف های دستی و محفظه های همانند؛ اشیاء ساخته شده از روده ...	۲,۹۵۸	۲۸۷,۴۸	-۶۶
۴۴	چوب و اشیاء چوبی؛ زغال چوب	۹۳,۲۶۵	۲۷,۳۴۴,۰۰۸	-۵۰
۴۵	چوب پنبه و اشیاء ساخته شده از چوب پنبه	۰	۵۶,۶۱۸	۱۶۸
۴۶	مصنوعات حصیربافی یا سبذبافی	۰	۵,۴۶۱	-۷۰
۴۷	خمیر چوب یا سایر مواد البافی سلولزی؛ کاغذ یا مقوا برای بازیافت (آخال و ضایعات)	۳۶,۸۵۲	۲۱,۸۶۵,۳۹۸	۶۹۱
۴۸	کاغذ و مواد؛ اشیاء ساخته شده از خمیر کاغذ، از کاغذ یا از مقوا	۲۴۳,۴۹۶	۹۱,۵۲۹,۲۳۹	-۱۰۰
۴۹	کتاب، روزنامه، تصویر و سایر محصولات صنعت چاپ، دست نوشته ها، تایپ شده ها و نقشه ها	۱,۳۶۲	۱۸۳,۴۷۴	-۷۰
۵۰	ابریشم	۰	۲۳۱,۶۶۹	۶۴۷۰
۵۱	پشم، موی نرم (کرک) یا زبر حیوان، نخ و پارچه های تار و پود باف از موی یال و دم	۰	۸۳۴,۶۹۶	-۱۰۰
۵۲	پنبه	۴۲۵,۹۷۲	۸,۳۶۸,۰۲۲	۳۹
۵۳	سایر الیاف نسجی نباتی، نخ کاغذی و پارچه های تار و پود باف از نخ کاغذی	۰	۹۷۶,۷۲۳	۳۷۷۷
۵۴	رشته های مصنوعی (Man-Made Filaments)، نوار و ...	۹,۲۶۹,۹۰۸	۲۱,۰۵۰,۹۹۰	-۶۷
۵۵	الیاف سنتتیک یا مصنوعی غیریکسره (Man-Made Filaments)	۱,۴۵۴,۴۴۴	۹۷,۶۸۲,۶۲۸	-۲۹

معاونت بررسی های اقتصادی

جدول ۱- تجارت کالایی ایران و ترکیه طی هفت ماهه نخست ۲۰۱۹ و تغییرات آن نسبت به مدت مشابه ۲۰۱۸				
فصل	شرح	هفت ماهه ۲۰۱۹ - دلار		درصد تغییر
		صادرات ایران	واردات ایران	صادرات
۵۶	اوات، نمد و پارچه های نباخته ، نخ های ویژه، ریسمان، طناب و کابلو اشیای ساخته شده از آنها	۳۲۹,۹۶۳	۲۹,۷۰۰,۶۵۰	-۲۳
۵۷	فرش سایر کفپوش ها از مواد نسجی	۶۷۹,۳۷۵	۱۶,۲۲۴,۱۹۹	-۵
۵۸	پارچه های تاروپود باف مخصوص، پارچه های نسجی منگوله باف، دانتل ها، مصنوعات دیوارکوبی، مصنوعات علاقه بندی، مصنوعات گلدوزی و قلابدوزی	۴۰۶,۳۳۸	۵,۷۵۵,۸۳۸	-۵۵
۵۹	پارچه های نسجی آغشته، اندوده، پوشانده یا مطبق شده ، اشیای نسجی از ...	۲۴۴,۲۴۱	۳,۶۵۷,۰۶۸	۱۱
۶۰	پاچه های کشباف یا قلاب باف	۰	۲,۱۰۹,۷۷۶	-۴۱
۶۱	لباس و متفرعات لباس ، کشباف یا قلاب باف	۶۲,۱۰۲	۷۴,۲۶۰,۳۳۰	۲۷۰
۶۲	لباس و متفرعات لباس ، غیرکشباف یا غیرقلاب باف	۰	۶۴,۶۸۵,۴۶۱	۲۹۸
۶۳	سایر اشیای نسجی دوخته و مهیا، مجموعه ها، لباس و اشیای نسجی مستعمل، ضایعات و کهنه پاره های نسجی	۱۲,۱۱۴	۹۶,۰۲,۷۱۲	-۱
۶۴	کفش، کتر و اشیای همانند، اجزاء این اشیای	۰	۹,۳۱۴,۹۴۸	۶۰
۶۵	کلاه و اجزاء کلاه	۳۲۰	۴۷۸,۹۷۴	۱۹۲
۶۶	چتر بارانی، چتر آفتابی، عصا، عصای صندلی شو، شلاق ،تازیانه و اجزاء آنها	۴۴۶	۲,۵۳۳	
۶۷	پر و پر نرم آماده و اشیای ساخته شده از پر یا از پر نرم، گل های مصنوعی اشیای ساخته شده از موی انسان	۰	۱۱,۹۷۱	-۸۷
۶۸	مصنوعات از سنگ، گچ، سیمان، پنبه نسوز، میکا یا از مواد همانند	۱,۸۱۷,۹۴۲	۵,۴۰۳,۸۴۹	-۷۳
۶۹	محصولات سرامیکی	۷۲,۰۵۹	۱,۵۹۸,۸۰۵	-۷۰
۷۰	شیشه و مصنوعات شیشه ای	۱۰,۱۰۰,۵۰۳	۴,۷۷۵,۹۷۹	-۵۸
۷۱	مروارید طبیعی یا پرورده، سنگ های گرانبها یا نیمه گرانبها، فلزات گرانبها، فلزات دارای روکش یا پوشش از فلزات گرانبها و اشیای ساخته شده از این مواد؛ زیورآلات بدلی، سکه	۷,۴۷۲,۷۳۱	۸۸,۳۷,۸۸۴	-۵۰
۷۲	چدن، آهن و فولاد	۸۵,۸۷۸,۸۶۸	۲۶,۷۱۴,۰۵۴	۴۹
۷۳	مصنوعات از چدن، آهن یا فولاد	۳,۴۴۴,۲۰۲	۲۴,۵۰۲,۲۹۰	-۵۸
۷۴	مس و مصنوعات از مس	۱۰,۶۶۱۷,۶۹۷	۷۳۴,۸۳۲	-۱۰۰
۷۵	نیکل و مصنوعات از نیکل	۰	۵۲۵,۹۶۸	۵۴
۷۶	آلومینیوم و مصنوعات از آلومینیوم	۵۳,۲۹۵,۴۱۳	۵,۶۶۳,۵۲۲	-۶۵
۷۸	سرب و مصنوعات از سرب	۳۹۱,۳۱۲	۲۹,۰۳۲	۳
۷۹	روی و مصنوعات از روی	۸۹,۴۵۶,۸۸۱	۳۵۷,۰۴۸	۲
۸۰	قلع و مصنوعات از قلع			-۱۰۰
۸۱	سایر فلزات معمولی؛ سرمت ها؛ مصنوعات از این مواد	۰	۳۲۴,۰۵۷	۴۲۰

معاونت بررسی های اقتصادی

جدول ۱- تجارت کالایی ایران و ترکیه طی هفت ماهه نخست ۲۰۱۹ و تغییرات آن نسبت به مدت مشابه ۲۰۱۸				
فصل	شرح	هفت ماهه ۲۰۱۹ - دلار		درصد تغییر
		صادرات ایران	واردات ایران	صادرات
۸۲	ابزارها، ابزار آلات، مصنوعات چاقوسازی، قاشق و چنگال، از فلزات معمولی؛ اجزاء و قطعات این مصنوعات از فلزات معمولی	۲۱۹,۰۹۱	۲۵۰۶,۱۱۱	-۲۳
۸۳	مصنوعات گوناگون از فلزات معمولی	۶۱,۰۶۸	۱۵۸۱۰,۲۶۹	-۴۳
۸۴	دیگ های بخار آب گرم، ماشین آلات و وسایل مکانیکی، اجزا و قطعات آنها	۳۹۷۰۷۰۸	۱۲۳,۲۷۱,۰۹۸	-۳۲
۸۵	ماشین آلات و دستگاههای برقی و اجزا و قطعات آنها، دستگاههای ضبط و پخش صوت، دستگاههای ضبط و پخش صوت و تصویر تلویزیونی	۱,۷۱۹,۴۹۵	۵۲,۸۵۳,۳۸۷	-۳۶
۸۶	لکوموتیوهای راه آهن یا تراموای، نواقل روی خط راه آهن و اجزا و قطعات آنها، ملحقات یا مهارکننده های خط راه آهن یا تراموا و اجزاء و قطعات آنها، تجهیزات علامت دادن مکانیکی ترافیک از هر نوع	.	۵۳۸,۶۸	-۸
۸۷	وسایل نقلیه زمینی غیر از نواقل روی خط راه آهن یا تراموای، و ...	۴۳۶۳۴۹۹	۳۰,۱۸۳,۶۰۹	-۷۲
۸۸	وسایل نقلیه هوایی، فضایی و اجزاء و قطعات آنها	.	۲	-۷۹
۸۹	کشتی ها، قایق ها و شناورها	۱,۲	۲۹۰,۷۶۹	۹۳
۹۰	آلات و دستگاه های اپتیک، عکاسی، سینماتوگرافی، سنجش، کنترل، دقت سنجی؛ آلات و دستگاه های طبی - جراحی؛ اجزاء و قطعات و متفرعات آنها	۸۸,۶۲۲	۱۱,۵۰۳,۴۹۴	-۲۷
۹۱	اشیاء صنعت ساعت سازی	۵,۰۷۶	۸۰۰,۰۵۶	۹۵
۹۲	آلات موسیقی؛ اجزاء و قطعات و متفرعات این آلات	۳,۲۰۳	۱۰,۲۳	-۷۶
۹۳	اسلحه و مهمات؛ اجزاء و قطعات و متفرعات آنها	۲۸,۱۷	۳۴۸,۱۹۵	-۱۰۰
۹۴	مبل؛ مبل های طبی-جراحی؛ اسباب تختخواب و همانند، چراغ و وسایل روشنایی که در جای دیگر گفته نشده، چراغ های تبلیغاتی علائم نورانی، تابلوهای نورانی راهنما و اشیا همانند، ساختمان های پیش ساخته	۲۴۱,۹۶۷	۵,۵۶۴,۶۳۱	-۷۵
۹۵	بازیچه، اسباب بازی و لوازم ورزشی، اجزا قطعات و متفرعات آنها	۱۱۰,۳۹۲	۱,۱۹۱,۹۴۹	-۴۱
۹۶	مصنوعات گو ناگون	۷۴,۶۲۸	۳۰,۲۹۳,۸۶۶	-۴۴
۹۷	اشیاء هنری، اشیاء کلکسیون یا عتیقه	۷,۹۳۲	۴,۱۵	۵۷
۹۹	سایر محصولات که در جای دیگر ذکر نشده است.	۳۰,۶۱۶	۲۵۴,۷۳	۲۴۴۶

نکات کلیدی:

- سابقه نشان می‌دهد ایران علی‌رغم وضع توافقات تجارت ترجیحی با کشور ترکیه، نتوانسته از مزایای احتمالی این توافق استفاده کند که به احتمال زیاد ناشی از عدم شناخت و بررسی درست فرصت‌های قابل بهره‌برداری در قالب تنظیم فهرست تعرفه‌های ترجیحی و عدم تاکید بر لزوم کسب دستاورد مثبت برای کل صادرات غیرنفتی ایران است.
- اعمال تحریم‌های مجدد علیه ایران، اگرچه باعث کاهش قابل توجه صادرات نفتی ایران به ترکیه شده ولی ظاهراً تاثیر منفی آن بیشتر متوجه صادرات ایران و نه واردات از ترکیه شده است.
- شواهد نبود نگاه جامع و اهمیت‌دهی واقعی به موضوع توسعه صادرات و مشارکت فعال ایران در زنجیره ارزش جهانی، نه در اظهارنظرها و گفته‌های مسئولان مرتبط با تجارت کشور، بلکه در عملکرد تجارت به‌خصوص صادرات کشور مشخص می‌شود که متأسفانه نمونه تجارت کالایی ایران با کشور ترکیه، تصویر مطلوبی در این رابطه، ارائه نمی‌دهد.
- اتکای بیش از حد به صادرات نفتی و عدم توجه به صادرات غیرنفتی به ویژه صادرات کالاهای صنعتی با ارزش افزوده بالا، رویکرد غالب در روند صادرات ایران است که دلایل آن را نه در توان ضعیف رقابتی تولیدکننده داخلی، بلکه در فقدان سیاست‌گذاری منسجم برای بخش تجارت کشور، قابل جستجو است.